

LaFOLLETTE O KORUPCIJI PRIVAT. INTERESOV.

Kandidat je dejal v svojem govoru v Schenectadyju, da privatni podjetniki povzročajo vso korupcijo v vladi.

UGODNOST JAVNEGA LASTNITVA JE V TEM, KER JE ODPETO LJUDSTVO.

Schenectady, N. Y., 30. okt. — Senator La Follette je na svojem tujaknjem shodu v sredo zvečer priporočal javno last in razvoj vodnih sil.

„Dokler bodo javne naprave v rokah privatnih interesov, bomo imeli korupcijo v vladi,“ je rekel. „Kadar očistimo naše ekonomsko življenje privatnih monopolov, tedaj očistimo našo vlado korupcije, ne prej. To je edina pot. Ako pogledam 50 let nazaj, vidim, da je korupcija vedno večja, čeravno delamo vse mogoče poskuse, da bi jo ustavili. Vladna korupcija izvira iz monopolov in privilegijev, ki jih uživajo privatni podjetniki. Farmarji in delavci ne morejo povzročiti korupcije, ker nimajo posebnih privilegijev. Delavec, farmer, mali trgovec in mali podjetnik nima denarja, da bi skladal milijone dolarjev, ki se pošiljajo v Washington za korupcijo leto za letom; to delajo veliki finančni in ind. ustrijaki kralji. To delajo ne le v Washingtonu, temveč v vsakem mestu in vsaki državi, kjer imajo svoja privatna podjetja in kjer iščejo posebnih privilegijev. „Največji krivci korupcije so po mojem mnenju lastniki železnih sistemov, katerih omrežje privatne lastnine se razteza po vsej državi in doseže sleherno mesto. Petdeset let že uganjajo korupcijo železniški baroni in carinarsko zavarovani magnatje. To so wallstreetški bankirji, ki imajo železnice v svojih pesteh.“ La Follette je dejal, da vladna last in uprava železnice ter drugih naprav ima tudi svoje slabe strani. On priznava, da ljudsko lastništvo zahteva ogromno število javnih uradnikov in birojev, ampak ves ta ustroj je odprt; ljudstvo ima kontrolo. V tem je velika ugodnost javnega lastništva.

Lepa vest iz Jugoslavije.

Inženirji so posabili naročiti tračnice na novo dalmatinsko železnico.

(Evropski poročevalci ameriških listov molče o vladni krizi v Jugoslaviji, sporočili pa so sledečo vest:)

Zagreb, Jugoslavija, 29. okt. — Jugoslavija ima „breztrahno“ železnico, ki je povzročila vihar protesta in precej smeha po vsi deželi. Inženirji, ki vodijo gradnjo nove železnice v Dalmaciji, so pozabili naročiti tračnice. Mostovi so že postavljeni, postaje sezidane in lokomotive, Pullman-vožovi in vse drugo je dostavljeno, toda tračnice še ni. Železnica se bi imela otvoriti 1. decembra, a zdaj je to nemogoče. Lastniki hotelov v dalmatinskih Rivier, ki so povečali svoja podjetja za zimsko sezono, se jeze, ker bodo imeli izgubo. Dalmatinci so tudi računali, da bodo prevažali žito po novi železnici, pa ne bo nič letos. Vsa jeza gre na račun pozabljenih inženirjev, ki so danes najmanj priljubljeni ljudje v Jugoslaviji.

IN TAKO SE ODIGRAVAJO DRUŽINSKE TRAGEDIJE.

Chicago, Ill. — Tovarniški delavec William Harding se je oženil pred par leti, lani se je pa že ločil od svoje žene. Letos se je zopet pobol s svojo ženo in najel stanovanje, v katero se je preselila s svojo ženo in 18 mesecev stari detetom. Prišlo je zopet do prepira z ženo. Harding je pa porabil samokres, ustrelil svoje dete, svojo ženo in sebe. On in dete sta umrla, preden so ju prepehali v bolnišnico, žena pa leži teko ranjena v bolnišnici.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Korupcija v vladi izgine s privatnim lastništvom, je dejal La Follette na shodu v Schenectadyju.

Burna preiskava glede volilnih skladov; blaginjak stare garde je vihtel pesti.

Železniški magnat je priznal neljubo resnico.

Delodajalci kolnejo objavljjanje davčne liste.

Kardinal O'Connell agitira s kapitalisti vred proti odpravi otroškega dela.

Inozemstvo.

Angleške volitve; torijsko-liberalna fuzija ima večino. Delavska stranka ima več mandator kot prej. Liberalna stranka uničena.

Sovjeti dobili carska posestva v Franciji. Caristi se morajo seliti.

Odločilna bitka za Peking pride kmalu — če sploh pride.

V Jugoslaviji je pekdo pozabil naročiti tračnice za dalmatinsko železnico.

Stari že računajo na poraz.

UPAJO PA, DA KONGRES IZVOLJ PREDSEDNIKA.

Za ta dogodek se že pripravljajo.

Chicago, Ill. — Starogardniki so pričeli prihajati do spoznanja, da ne bodo zmagali na 4. novembra, ampak da upajo, da se bodo predsedniške volitve vršile v kongresu. Pri tem pa dodajajo, da La Follette nima najmanjše prilike, da bo izvoljen. Starini, ki se boje blamaše na 4. novembra, pa govorijo, da zdaj ne more nihče izjaviti, kdo bo izvoljen.

Starini so edini v tem, da bo La Follette dobil mogoče največ glasov, ne bo pa imel večine volilnih moči. Starini priznajo La Follettu samo 88 volilnih moči. Bolj liberalni elementi med njimi mu jih pa priznajo 107. Različni številki prikazujejo, da starini niso edini med sabo, kako izpadejo volitve, ampak zavedajo se, da s Coolidge ne bo nič, dasiravno so pričeli volilno kampanjo z zmago-nosnim krikom, da bo Coolidge izvoljen.

Burboneci v demokratični stranki tudi ugibajo o izidu volitev in njih ugibanja se malo ločijo od števil republikanskih starinov.

Četrti november se bliža z veliko hitrice. Še nekaj dni in razočaranje bo tukaj za republikanske starine in demokratične burbonece.

NAZADNJAŠKI DELAVSKI VODITELJI NISO DOSEGLI USPEHA.

Washington, D. C. — Eksekutivni svet Ameriške delavske federacije pravi v svojem sumari-nem študiranju volilne kampanje, da pest voditeljev strokovno organiziranega delavstva, ki je podpirala nazadnjaške kandidata, ni prav nič znižala navdušenja strokovno organiziranega delavstva, ki podpira kandidate progresivne koalicije. Delovno ljudstvo v tej deželi ni bilo še nikdar tako zdinjeno v političnih bojih za napredek in svobodo človeštva, kot je letos.

Nato apelira eksekutiva na vse organizirano delavstvo, naj do konca volilne kampanje podpira La Folletta in Wheelerja in se bojuje proti reakcijskim silam. Opozarja tudi delavstvo, da bodo zadnje dni krožile razne laži, ki bodo imele namen popečiti delavstvo na dan volilne bitke. Delavci naj nikar ne verjamejo takim lažem, ker prihajajo iz tabora delavskih sovražnikov.

POIZKUŠNO GLASOVANJE.

Rezultat glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje „široim Amerike, do 30. oktobra zjutraj: Coolidge 377,539, La Follette 292,645, Davis 187,525. — Do danes je bilo oddanih 857,763 glasov.

Rezultat glasovanja, ki ga vodi „Chicago Daily Tribune“ v Chicago, do 30. oktobra zjutraj: Coolidge 13,418, La Follette 10,195, Davis 3228, Foster 338.

MAGNAT JE IZPUSTIL MAČKO IZ VREČE.

GOSPODARJI IMAJO OD BOGA PODELJENE PRAVICE.

Potrošijo lahko denar po svoji volji.

Washington, D. C. — W. W. Atterbury, podpredsednik pensil-vanske železnice in po vsem svetu znan kot nasprotnik organiziranega delavstva na železnicah, se je pokazal pred Borahovim senatnim odsekom, kot se spodobi za arogantnega železniškega magnata, ko so ga izpraševali glede njegove aktivnosti v interesu Coolidge in na škodo La Follette. Iz njegovega obnašanja in govorjenja je zvenelo, da je Bog podelil gospodarjem pravico, da nastopajo v svojem interesu. Menil je, ako je železniška uprava hotela doseči ljudstvo in pokazati, da nacionalizacija železnice tvori nevarnost za ves narod, tedaj ima pravico porabiti železniške dohodke tako, kot se mu zdi umestno.

Samuel Undermeyer in Frank P. Walsh sta ujela Atterburyja, ko sta čitala napade na nacionalizacijo ameriških železnice, svarila o nevarnosti, ki prihaja od La Follette in delavskih voditeljev, katere sta Atterbury in njegov publicistični agent Ivy Lee dala natisniti na obedne listke v obednih železniških vozovih na pensil-vanski železnici. Undermeyer ga je spravil v veliko jazo, ko ga je izpraševal, ako daje družbi podeljena koncesija pravico, da nastopi kot učna naprava in zaračuna troške podučne kampanje ljudem, ki pošiljajo tovore ali ki se vozijo kot potniki na železnici.

Senator Borah, Caraway in Bayard, najbolj aktivni pri izpraševanju, so se udeležili razprave in iz vprašanj in odgovorov je bilo razumeti, da predlože kongresu novo postavo, ki bo prepovedovala železniškim družbam vporabl-jati denar v take svrhe. Caraway je dejal, da bi lahko vsak delni-čar šel na sodišče in prisilil Atterburyja, da povrne denar, ki je bil potrošen za kampanjo in politično agitacijo, ko družba vendar nima koncesije za poduk, ampak za prevažanje blaga in potnikov.

Atterburyjeva izpoved je le potrdila, kar je vsakdo vedel, preden je prišel govoriti, da bodo velike vsote tako pokrite, da ne bo imel kaj poročati. Atterbury je gospodar akoraj čez polovico države, daroval je pa le \$225 v kampanjski sklad.

George W. Simmons, sin iz rodovine, ki se peča s trgovino železnice v St. Louisu in ki je postal podpredsednik Merchandise & Metal banke v New Yorku pred enim letom, je priznal, da je pisal uradnikom in departmentnim načelnikom 52 denarnih zavodov v New Yorku in v njegovi okolici po dve pismi, s katerimi je skušal dobiti denar v volilni sklad od mlajših ljudi. Walsh in Caraway sta se norčevala iz njega, ker je mislil, da La Follette predlaga, da se s postavo vzame moč vetiranja višjemu sodišču, mesto da se predlaga asesment k ustavi.

POZOR ČIKAŠKI VOLILCI!

Slovenski volilci v Chicago — in Illinoisu sploh — ki bodo prihodnji torek volili socialistični tiktet in La Folletta, morajo paziti, da ne pokvarijo svojega glasu. Socialistični tiktet in progresivni tiktet imata vsak drugo kolono na glasovnici. Treba bo delati znamenja na dveh mestih. Kdor tega ne stori, bo njegova glasovnica zavrnjena.

„Prosveta“ objavi jutri natančna navodila, kako je treba voliti, da bo glas štel. Pazite torej na sobotno številko „Prosvete“ in prečitajte navodila pravčasno ter opozorite vaše prijatelje in znance, ki so volilci.

Posvet „Jimmie Higgins“ je umelo delo ameriškega proletariata ob času velike vojne. Dobi se pri knjižarni matell & N. P. J.

Delodajalci in objavljena davčna lista.

Vest, ki pove, zakaj delodajalci ne ljubijo postav za objavljjanje seznamov davkoplačevalcev.

New York. — (Fed. Press.) — „V lepi kaši se nahajam,“ je srdito rekel neki delodajalec, ko je prišel v svojo pisarno in zagnal jutranji časopis po tleh. Njegov prijatelj, ki je to vest zaupal poročevalcu Federated Pressa, ga je prestrašen vprašal, kaj se je zgodilo.

„Citaj!“ mi pravi in pokaže kolone v časopisu, ki so bile polne imen davkoplačevalcev. Tam se je svetilo njegovo ime in poleg imena precejšnja vsota dohodninskega davka, ki ga je plačal za lansko leto.

„Celo leto so me moji delavci nadlegovali, naj povzam plačo,“ je nadaljeval razjarjeni mož. „Odpravil sem jih z beedami, da je business jako slab in če ne bo boljše, bo treba zapreti tovarno. Delavci so se s tem zadovoljili. Imel sem srečo in naredil četr milijona dolarjev dobička. Od te vsote sem plačal davek — prav tole vsoto, ki jo vidiš v časopisu. Zdal veš, kaj bo sledilo. Moji delavci bodo čitali te številke in v glavo jim pade, da sem jih potegnili. Pridejo nadme in zahtevajo bodo pojasnila. — Morda bom imel tistraj v tovarni v dveh tednih. Tako je. To je nezaljšano krčenje osebnih pravic! Damn it!“

Kitajska zmešnjava.

Odločilna bitka med novim režimom in Vupejfujem pride vsak čas. Feng je baje zaveznik Moskve.

Peking, 30. okt. — V prihodnjih štiriindvajsetih urah se morda odloči, da li ostane kristjanski general Fengjuhsiang s svojimi zavezniki gospodar v Pekingu ali pride strmoglavljeni diktator Vupejfu nažaj na krmilo. Sovražnost med Pekingom in Tientsinom izbruhnje vsak čas. Vse je odvisno od tega, če ima Vupejfu dovolj vojaštva za akcijo. Njegova armada na severni fronti je popolnoma odrezana po Mandžuriji in glavne enote so se že podale novemu režimu. Večja sila mandžurske armade je večeraj okupirala Lančou.

Tužemci, ki se boje krvavih bojev v Pekingu, zapuščajo mesto. Mnogi kitajski voditelji in tujzemski diplomati delujejo za miren sporazum med Fengom in Vupejfujem, toda zadnji je trdovraten. Vupejfu javlja iz Tientsina, da naredi mir, kadar pride v Peking in kaznuje „izdajalskega“ kristjanskega generala. To pomeni, da se Vupejfu še čuti močnega.

Danes se je razširila v tujzemski koloniji vest, da je kristjanski general Fengjuhsiang, ki je izvršil zadnji teden zmagovit puš v Pekingu, zaveznik ruske sovjetske vlade, katere je baje financiral njegov upor.

EXPLOZIJA NA VLAKU.

Železniška družba se laže izgovore.

Vancouver, B. C. — Na kanadskem pacifičnem vlaku se je dogodila strašna razstrelba, ko se je vlak nahajal med Nelsonom in Grand Forksom, B. C. Osem oseb je bilo na mestu ubitih, med njimi tudi Peter Veregin, načelnik ali starosta duhovorske kolonije v Britiki Kolumbiji. Več ko deset oseb je pa bilo ranjenih.

Razstrelba je bila tako silna, da je nekatera mrtva trupla vrgla iz voza.

Ljudstvo je prepričano, da je razstrelbo povzročil plin za razsvetljavo, ki se je nahajal v posodi pod vozem. Železnica se izgovarja, da plin ni povzročil razstrelbe, ampak da je vzroke iskati neke drugje.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto oblačno in najbrž dež. Južni vetrovi. Solnce izide ob 6:19, zaide ob 4:50.

Buržoazna fuzija dobila večino v Angliji.

Konservativci in nazadnjaški liberalci, ki so se združili proti laboritom, so dobili pretežno večino v novi zbornici. Delavska stranka je pridobila na mandatih in bo zopet vodila močno opozicijo. Liberalci so docela uničeni in izginejo iz političnega življenja v Angliji. Prihodnji premijer bo najbrž Baldwin. Pogodba s sovjetsko Rusijo je pokopana.

London, 30. okt. — Volilni rezultat, objavljen ob treh popoldne, je sledeči: konservativci 260, laboriti 93, liberalci 38, druge stranke 9 mandator. Izid v 218 volilnih okrajih še ni znan.

Poraz liberalne stranke je strahovit. Herbert Asquith, bivši ministrski predsednik in dolgoletni vodja liberalne stranke, je poražen. Lloyd George, ki je izvoljen, prevzame vodstvo revnih ostankov liberalne stranke.

Delavska stranka ima že zdaj toliko mandator kakor v prejšnjem parlamentu. To število se nedvomno poveča, toda fuzija konservativcev in več ko polovice liberalcev bo imela največ poslancev v novi zbornici in prihodnja vlada bo torijska. Prejranji premijer Baldwin pride zopet na krmilo.

Pogodba s sovjetsko Rusijo je pokopana.

London, 30. okt. — Rezultat večerajšnjih volitev do danes zjutraj je sledeči: konservativci 162, laboriti 77, liberalci 23 in ostali 5 mandator.

Vseh poslancev je 615 in izid v več ko polovici volilnih okrajev ob tej uri še ni znan.

Po prvih poročilih imajo torej konservativci pretežno večino. Do zdaj so konservativci pridobili 50 mandator, katere so izgubili v zadnjem decembru. Vzeti so jih liberalcem. Liberalci so strašno poraženi; do zdaj so izgubili 39 mandator. Vse kaže, da bo liberalna stranka pometena iz političnega življenja Anglije. Liberalni voditelji, ki so sklenili pakt s toriji, so s tem ubili svojo stranko.

Kakor stoji situacija danes zjutraj, bo delavska stranka obdržala svoje mandate, toda združena buržoazija v konservativni stranki bo imela najbrž pretežno večino in prihodnja vlada bo v rokah kgnservativcev.

Na podlagi dosedanjega rezultata so laboriti izgubili 32 starih mandator in pridobili 16 novih. Med do zdaj znanimi poraženimi laboriti sta Ben Tillett in miss Margaret Bonfield. MacDonald je kajpada izvoljen z veliko večino. Izid v prvih sedmih volilnih okrajih, ki so poročali, je bila delavska zmaga na eeli črti.

Do te ure je naštetih preko 7,000,000 glasov. Od teh so dobili konservativci 3,112,000, laboriti 2,485,000, liberalci 1,080,000 in komunisti 65,000.

K porazu MacDonaldove vlade — ako popolni rezultat pokaže, da je delavska vlada res izgubila — je veliko pripomogel famozni Zinovjevov falsifikat. Vedno bolj jasno je, da je bilo razkričano pismo s podpisom Zinovjeva, predsednika izvrševalnega odbora tretje internacionale, ponarejeno z namenom, da v zadnjem momentu zmede laboritom naklonjeno levo krilo liberalne stranke in jih požene v tabor torijev; to se je deloma zgodilo. Kako je mogel MacDonald nasesti in narediti iz tega manevra resno afero, je čudna uganka.

Drugi vzrok je ruska pogodba. Toriji in njihovi liberalni zavezniki so lagali ves čas volilne kampanje, da bo Anglija z velikimi posojili plačevala boljševiške eksperimente v Rusiji, če ostane laboritska vlada na krmilu.

Ludendorff obljubljuje ceneno pivo volilcem.

Berlin, 30. okt. — General Ludendorff, ki je zopet kandidat monarhistične-fašistske stranke na Bavarskem, je na shodu v Monakovem obljubil nižje cene kruha in piva, če bo njegova stranka zmagala. Vkljub tej obljubi bodo fašisti slabo želi v prihodnjih volitvah.

KONFERENCA ZADRUŽNIKOV SE VRŠI V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Konferenca zadružnikov, to je vseh zadružnih organizacij, prične dne 6. novembra. Trajala bo tri dni. Eno glavnih točk na programu tvorijo zadružne banke.

Amerika zahteva oksekucijo Perzov.

Perzijska vlada je dobila ultimatum, da mora na dosmrtno ječo obsojene morilce konzula usmrtiti.

Teheran, Perzija, 30. okt. — Ameriški opravnik poslov je večeraj vročil perzijski vladi noto, ki nalikuje ultimatu, zahtevajočo, da morajo biti morilec ameriškega vicekonzula Imbrija kaznovani s smrtjo. Kmalveč, kolikor je bilo doslej pred sodiščem, so obsojeni na dosmrtni zapor. Ameriška nota grozi, da bodo Združene države storile druge korake, ako se ne ugoti zahtevi.

Perzijska vlada je v velikih škripel, ker še danes ne ve, koliko oseb je zapletenih v umor vicekonzula. Glavni krivci so še obsojeni, toda število drugih lahko vsak čas naraste.

Cariste v Franciji obilva kurja polt.

Zapustiti morajo topla gnezda, ko je Francija izročila vse carsko lastnino sovjetom.

Paris, 30. okt. — Jean Herbetto pojde v Moskvo kot prvi francoski poslanik v sovjetski Rusiji. Tako se glasi uradna vest. Druga vest pravi, da pride Rakovski za ruskega poslanika v Pariz. Rakovski je zdaj v Londonu. Sovjeti pošljejo drugega poslanika v Anglijo. Kamenov ali morda sam Čičerin pride na francosko-rusko konferenco, ki se odpravi v kratkem v Parizu.

Premijer Herriot je večeraj odredil, da se palača ruskega poslanstva — ena najslajnejših palač v Parizu, ki je bila za časa carja središče diplomatskega sveta — izroči boljševikom. V palači je mnogo dragocenih slik in važnih arhivov. Obenem se imajo izprazniti vsi konzulati in druga posestva bivše caristične Rusije na Francoskem ter oddati sovjetskim zastopnikom. Poslaniška palača in druga posestva so bila do večeraj v rokah ruskih emigrejev, ki so se smatrali za gospodarje vsega tega premoženja. Danes se bodo pa naenkrat znašli na cesti. Med caristi v Franciji je zavladala velika panika. Izgubili so zadnje veliko zatočišče.

Francoski komunisti izražajo veliko veselje vlad priznanja sovjetske Rusije in pravijo, da je zdaj Amerika na vrsti.

POMOTA NA GLASOVNICI.

Chicago. — Na glasovnici, ki velja za volice v Chicago in nekaterih predmestjih, je pomota, ki je zelo razpalila republikance. Pomota je namreč v koloni republikanske stranke. Ime Albert H. Severinghaus, ki je na listi predsedniških elektrorjev, je pomotoma natisnjeno Albert H. Swearingham. Glasovnice so že tiskane in pomota se ne da več popraviti. Avtoritete, katerih naloga je, urediti glasovnico, odklanjajo odgovornost in vračajo krivdo drug na drugega. Vprašanje zdaj je, da li bo glas „Swearingham“ veljaven, če bo izvoljen.

Če garda udarjena, kjer jo najbolj boli.

Republikanskega odbora in Undermyer sta se skoraj stopila med priskavo.

Chicago, Ill., 30. okt. — Predsednik republikanskega odbora, senatorja Borah in Undermyer, je bila včeraj voharna, da je skoraj prišlo do pretepa.

William V. Hodges, blaginjak republikanskega odbora, je bil tako jezen, ko mu je Undermyer, pravni zastopnik progresivcev, stavil razpis vprašanja, da je stiskal v parkrat je hotel plajiti v dvorcu. Preiskava se je začela prihodnjimi dnevi, ki so jih sledile družbe stari gardi Coolidgea. Hodges se je, naj, tajil, pestil in kričal, da je pa le priznal, da so gose, ki so na čelu sladkor-trusta, dale po \$10,000, 000 itd.

Najbolj je razjezilo Hodgesa, da je začel Undermyer izprašati, kake interese ima on v sladkorne trustu. "Ako nimam boljšega profesionalnega stališča, kar vi, pozhem svoj klobuk," je odgovoril Undermyer. Naposled Hodges priznal, da ima za \$10,000 ali \$15,000 delnic pri Sugar korporaciji; pri isti delni je tudi bil nameščen kot prvi svetovalec.

Undermyer je ponovno pritiskal na Hodgesa, naj pojasni, zakaj ni izdal izkazu prispevkov republikanske stranke imen Morga, Garrya in drugih velikih kapitalistov. Hodges se je zopet narežnega in dejal, da ne ve. Najnovejši izkaz znaša okrog \$100,000.

Danes pride na vrsto Butler, predsednik republikanskega odbora in Frank L. La Follette, predsednik kampanjskega odbora stare garde v državi Illinois. Nato bodo zaslišani nekateri člani La Follette-Wheelerjeve kampanje.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Abot strojnikov v Detroitu sprejeta.

Detroit. — Organizacija strojnikov v Detroitu je izvojevala uspešne pogodbe od Scotten-Abot Co. Druge, doslej odprte pogodbe podpišejo pogodbo še 11.15 meze na uro in osemnast.

Unija povisala doneske.

New York. — Assessment za članstvo v Uniji krojaških unij v New Yorku, spadajočih k Amalgamated Clothing Workers, je bil dvignjen od 35 na 50 centov na teden. Povišek je prišel od zaključka na zadnji kongresni omejevalni organizacije.

NAZADNJAKOV SE NI OBNEŠLA.

Washington, D. C. — Mnogim ljudem, kakaj so Coolidge, voditelj kampanje odločili, da naj imenik davkoplačevalcev, ki so dohodninske davke, da so starogardniki zaradi podvzeli ta korak, da pokažejo, da je Davis bogat, Coolidge v primeri z njim pa ne.

Ampak progresivna koalicija je prejela informacije o pravih starogardniki so sodelili, da se zdaj priobito imena davkoplačevalcev in vsote vplačane dohodninske davke, da na milijonarje proti progresivni koaliciji. Senator Norris, ki je predložil, da določa, da imenik davkoplačevalcev, ki so popolnoma izključeni, kot so sodelili starogardniki, se zelo zanima, kdo plača dohodninski davek. Coolidge in Mellon sta celo nekaj svojih bogatih podpornikov ujezila, da se ne bi zdelo, da so progresivci posvetili z veliko lažje v davke. Za mnenje mišarjev pa delovno ljudstvo ne pomeni groza.

Kake se spetne poteze, ki jih pravi starogardniki, obračuna jim. Mesto da jim koristi, jim pa škodijo, delovno ljudstvo se je, ker jim tudi najhujši premetenih starogardnikov zveščev ne pomeni, da se reakcije je blizu, da prikažati javnosti kot voz.

KRISTOV SLUŽBNIK NI PROTI KORUPCiji.

JEZI SE LE NA OPOJNE PLJAČE.

Ampak pet tisoč njegovih tovaršev je drugega mnenja.

Washington, D. C. — Rev. Clarence True Wilson, tajnik metodističnega temperančnega odbora, hodi po shodih in govori proti izvolitvi La Follette. Na teh shodih pripoveduje, da je senator za "mokrače" in da je s svojo opozicijo in obstrukcijo v senatu povzročil, da je bilo izdane po potrebnem na milijone dolarjev denarja. Sveti moj seveda ne, pove, da je La Follette obstruiral proti poželjivosti in grabežstvu bančnih, železniških in drugih privatnih bizniških interesov, proti korupciji in tatvini naravnih virov, ki so ljudska lastnina. Povdarjal je, da ni človeka v Združenih državah, ki bi zaslužil večjo grajo kot La Follette.

Ravno ob tistem času je pet tisoč duhovnov raznih ver, ki se upajo imeti v politiki drugačno mnenje kot njih škofje in drugi cerkveni dostojanstveniki, izdalo skupen poziv za izvolitve La Follette predsednikom. V tem apelu navajajo štiri vzroke: 1. On bo napravil konec korupciji v Washingtonu. 2. Pomagal bo Ameriki voditi pri svetovnem razoroženju in tako odpravil stroške za militarizem. 3. Skušal bo rešiti temeljne gospodarske vprašanja in varoval bo demokratični proces v izpraševanju gospodarskega sistema. 4. Glas zanj pomeni glas za ustanovitev nove stranke, ki ima v svojem programu vitalne ideje.

Končno pravi apel, da vprav njegovo delo pokaže, da je največji ameriški konstruktivni državnik.

Cerkov z roko v roki s kapitalisti.

Katoliški kardinal v Bostonu poma delodajalcem v boju proti odpravi otroškega dela.

Boston, Mass. — (Fed. Press.) Država Massachusetts bo na volitni dan 4. novembra glasovala tudi o novem členu zvezne ustave, s katerim se omejuje otroško delno delo. Referendum o tej zadevi je le posvetovalen, ampak od izida je precej odvisno, kako bo glasovala legislatura, ko pride člen na ratifikacijo.

Vse nazadnjaške sile v Massachusettsu so da delu za poraz amandamenta o otroškem delu. Louis A. Coolidge, blaginjak United Shoe Machinery Co. in katoliški kardinal O'Connell sta voditelja reakcije, ki je proti osvoboditvi otrok iz tovarnen in bombarnih delavnic.

Ljudsko štetje v letu 1920. kaže, da je bilo takrat upošlenih 413,549 otrok od 10. do 15. leta v industriji in okrog 600,000 na farmah. Massachusetts ima dober delež tega števila. Na tisoče otrok dela v tiskarnah in predilnicah, ki so glavna industrija te države.

Kardinal O'Connell je 3. oktobra poslal okrožnico na vse duhovnike v svojem področju, pozivajoč jih, naj sklicujejo shode katoliških žena in razpravljajo o amandamentu proti otroškemu delu. Eden odstavek okrožnice se čita: "Priporočam vam, da med našo dne 5. oktobra opozorite vaše fane na nevarnost, ki se skriva v amandamentu o otroškem delu. Opomnite jih, naj se ne pozabijo registrirati in na volitni dan glasovati proti temu amandamentu."

Bostonski župan Curley, ki je tudi katoličan, je dne 3. oktobra še obsejal otroško delo, toda dne 8. oktobra je že naznanil, da ne odkril, da je amandament proti otroškemu delu — boljševiskega izvora. Senator David Walsh, tudi katoličan, ki poganja kandidira, še podpira amandament, ampak na tihem.

Med lažmi, ki so naravnost smešne, katere razširja reakcija proti amandamentu, je tudi ta, da je amandament delo kukluksklanov in — obenem! — tretje internacionalne.

Premirje v Arabiji. — Med novim kraljem Hediasa Alijem in Vahabiti je bilo sklenjeno premirje. Kralj Ali se je moral na zahteve Vahabitov odreči svoji nameri, da se proklamira tudi za kalifa.

Kadar izpolni ženski vse želje, katere je imela, tedaj si bo izmislila nov stvar, katero ne bo mogel izpolniti.

Ni "zvezda" samo po imenu.

Chicago. — Tak vtis napravi Richard Dix v vlogi igre "Manhattan", ki jo prikazujejo na platnu v gledališču McVickers, na udeleženca, ki je videl igro.

Richard Dix.

Povest je pripravil Paul Sloane a pomočjo Franka Tuttle iz Jeffery Farnolove novele "The Definite Object". Igra "Manhattan" prikazuje dobrodušnega mladega samca, ki čudno trpi na neki bolezni, katerega vzroki in dela brezbriznega. Peter Minuit, to je glavna oseba v igri, katero predstavlja Dix pa se hoče povzpeti in se mu z delom tudi posreči. "Manhattan", pravijo, da je prva igra, v kateri nastopa Dix v glavni vlogi. Pokazal je, da to ni zadnja.

V tej igri, ki je predstavljana tekoči teden, je precejšnje število drugih znanih igralcev kakor Jacqueline Logan, Gregory Kelly, George Seigman in Gunboat Smith.

Izročitev kitajske vzhodne železnice sovjetski Rusiji. — V Mukdenu v Mandžuriji so se v nedeljo zaključila pogajanja med zastopniki sovjetske Rusije in mandžurskim vojaškim guvernerjem glede izročitve kitajske vzhodne železnice. Na ruskem konzulatu so vihrale sovjetske zastave. Nov dogovor se krije v glavnem a prejšnjim, ki je bil sklenjen dne 31. maja t. l. Vsebuje le nekaj izprememb, ki se je nanašalo na rok, v katerem more Kitajski zopet kupiti to železnico.

Vojakova usoda.

Vojak je sedel v zakopih vso jesen in vso zimo in je že komaj čakal, da bi se vrnil v domovino. Da bi me že vrag tja nesel, si je mislil, da samo enkrat pogledam doma. Ta hip se mi vrag že tudi oglasi: "Evo, me, saj si me kličeš, Korolevi!" Da, ti bi rad domov! Samo za kratek teden. Če hočeš tudi za tri, se ponosno vzravna hudič, samo svojo dušo mi mokaš zapisati. Je že prav, samo kako smem zapustiti svojo stražo tukaj? Te bom že jaz nadomestoval. Tako sta sklenila vojak in hudič pogodbo: Vojak pojde domov in ostane tam teden, dva ali tri, vrag bo pa mesto njega sedel v zakupu in opravil njegovo službo. No, sleci se, mu pravi vrag. Vojak sleče svoj sinčel, odloži čapko in odda hudiču tudi puško in vse drugo. Predno se je zavedel, je že bil tudi doma pri svojem.

Vrag si je opasal jermenje in je s svojo puško počenil v zakop. Bil je precej neroden, služba mu je bila nova, mislil je pa, da jo bo že opravil. Toda že prvo noč mu je rep primaznil k zemlji. Zjutraj je vlek in vlek in se komaj osvobodil. Vojaka služba je pa težka! Trpel je tudi že in glad, saj je bil doslej vajen, da se vlačijo po ostarijah. Tu pa se ostarije ni ti kantine nimaš. Razven tega ni samega sebe razumel, sicer drugič ni poznal vesti, če je pa sedaj moral na povelje z bajoneto napasti in oklati neznane ljudi, so se mu skoraj smilili. Potekel je prvi teden, vsemu se je pa zdelo, da služi že vso leto. Tudi je že bil poln uš in kosmata brada mu je rasla, da se je samega sebe ustrašil. Bilo je vprav strašno. Tako je hudič sedel v zakopih, trepetal in škepetal in je koncem drugega tedna od neznanega darovalca dobil po pošti možnjček s tobakom. Možnjček je obesil na rep, odleglo mu pa ni.

Končno je vojaku potekel dopustni rok, poslovil se je od svojcev in se vrnil v zakope. Vedra ga hudič zagleda, že strga uniformo in orožje s sebe, vrže vse skupaj vojaku pred noge in se zadre: Kako za vraga morete vzdržati takšno bedarijo? In jo jadrno potegne iz zakopa ter pri tem celo pozabi na zapisano dušo, ki je bila na ta način rešena.

Nekaj misli Anstola Franca.

Glad in ljubezen ste dve polovici sveta. Vse življenje se suče samo okoli njiju.

Bolest je sveta. Svetost sola počiva na danu vseh religij.

Življenje se nam adi kratko radi tega, ker ga merimo po naših neumnih upih.

Sistemi, katere so skonstruirali filozofi, niso nič drugega nego imaginarne pripovedke, a katerimi se zabava večno detinstvo ljudi.

Humanizem seštet skoraj iz samih mrtvih. Ti, kateri žive, pomenijo neskončno malo z ozirom na one, ki so živeli. Kakšno vrednost ima torej življenje, ki je še krajše kakor naš spomin?

Nesreča ni nesreča zato, ker traja dolgo časa, temveč zato, ker v njej vidimo, kako gre vse mimo nas in pridemo naposled do spoznanja, da smo samo mi ljubili in da smo ljubili samo sanje.

Lepo drevo in mirne misli kaj je lepšega na tem svetu!

Človek čuti neskončno potrebo po ljubezni. Baš to je, kar ga približuje božanstvu.

Videti, aliti, čutiti — ali to ne pomeni izživljati se? In kaj je naše življenje drugega kot neprestano umiranje in vsakdanje življenje novega poglavlja našega življenja.

Če bi odpravili vse sanje in prikazni, bi izgubila zemlja svoje oblike in svojo barvo.

Sredi večne iluzije, v kateri živimo, je trdno zasidrana samo ena stvar: bolest. Na gorečem granitu bolesti je šele človek zgradil svojo ljubezen in hrabrost, junastvo in usmiljenje.

LEPI SODNIKI V LOUISIANI.

Baton Rouge, La. — (Federated Press.) — La Follettevi elektrorji v državi Louisiana, ki so bili vršeni z uradne glasovnice radi neklih tehničnih ovir, so takoj vložili priziv, toda zvezno prizivno sodišče je odločilo, da se rasprava o tej zadevi vrši 3. novembra — en dan pred volitvami, ko bodo glasovnice že tiskane in razposlane na volišča.

Ni čuda, če La Follette pravi, da sodišča ne morajo služiti dvema gospodarjema. Danes služijo privatnim kapitalističnim interesom.

Vesti iz Jugooslavije.

Nogo si je zlomil v železnici v Storah delavce Fridel Jakop. Padla mu je težka železna cev na nogo. Oddan je bil v celjsko javno bolnico.

Teška telesna poškodba. V Stari vasi v brežiškem okraju je prišlo dne 1. junija t. l. med dvema gručama fantov na cesti proti večni uri do prepira. Na eni strani se je nahajal med drugimi Ivan Verstovšek, posestnikov sin iz Stare vasi. Ko je zapazil, med nasprotne ki nekega Rajerja, ga je hotel napasti, a ta je zbežal pred njim. Obdolženec se je obrnil nato do Rajerjevega tovariša Martina Buršiča, ga brez povišala sunil v levo stran prsi, težko ranil pljuč na krila ter s tem povzročil smrtne nevarnosti. Okrožno sodišče na Celju je obdolilo Verstovška na 3 mesece težke ječe.

Požar v Gornji Kungoti. Dne 12. okt. zjutraj je izbruhnil pri Francu Lebariču, posestniku mline in pilarne v Gornji Kungoti, nenadoma požar, ki se je tako hitro razširil, da je kmalu upepelil ves mlin. Na kraj nesreče je sicer prispela požarna brigada iz Maribora, ki je po dvehurnem naporu rešila del pilarne in stanovanjsko poslopje s pohištvo. Škoda je ogromna. Posestnik je zavarovan za neznatno vsoto. Kako je požar nastal, nihče ne ve. Pri gašenju je vodja mariborskih gasilcev F. Poller padel v vodo, pa se pri tem le neznatno poškodoval.

Trgovina s dekleti v Skoplju. Komisar železniške policije v Skoplju je aretirat Kemala Abdulovića iz Tetova, ki je imel pri sebi dve mladenki. Ena izmed njih, Zivko Aršić iz Kragujevca, je kupil v Nišu za 1800 Din. Mladenci sta bili vrnjeni staršem.

Mož ustrliti svojo ženo. Na Spodnjem Berniku, župnija Cerklje na Gorenjskem, se je dne 10. okt. odigrala velika rodbinska tragedija. Simon Naglič se je pred tremi leti vrnil iz Amerike in prinesel s seboj mnogo denarja. Po povratku v domovino se je tudi oženil k precej premožni hiši. S svojo ženo pa ni živel v dobrih odnosih, ker baže ni znala kuhati. V zadnjem času se je mož

Slovenska Narodna

Ustanovljena 2. aprila 1904.

Podperna Jednota

Izhaj. 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 3657-39 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 103, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnega odbora Blas Novak, gl. blaginjak John Vegrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Gadin.

POROTNI ODESEK: John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenišk, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 3408 S. Hamilton Ave., Chicago, Ill., John Terrell, Box 22, Strabane, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK: OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 3657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZGODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosia, Box 286, Moon, Run, Pa., John Grolski, 14321 Popper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Salar, Box 104, Gross, Kans., na jugslovan, Max Moss, Box 106, Buhl, Minn., na severnjem, Mike Engel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor: Frank Zalta, predsednik, 2626 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrak, 2817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelni odbor: Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Owen, 2629 W. 26th St., Chicago, Ill., Joe Shuk, 6404 Otten Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6223 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI: Korrespondenca z gl. odborom, ki deluje v glavnem uredni, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsedništva se pošiljajo Predsedništvu S. N. P. J., 3657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NALOŽI: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 3657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvršiteljskega odbora in jednote volje se pošiljajo: Tajništvo S. N. P. J., 3657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVE I Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blaginjak S. N. P. J., 3657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodbe glede podpiranja v gl. izvršiteljskem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi prisilni na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, oglasi, naročila in spisi vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 3657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

tudi vdal pijančevanju in čisto pripovedoval svojim prijateljem, da bo ženo ustrelil. Usodnega dne je bila žena na polju, kjer je žela ajdo. Med delom je prišel k njej tudi mož, ki je bil zelo natančen. Prijel jo je za roko in oddal najo 5 revolverskih strelcev. Strelci so bili smrtonosni. Po krvavem dejanju je zločinec izginil in ga oblasti doslej še niso izsledile.

Poneverba na novonadski pošti. Polietija v Novem Sadu je aretirala poštarja Čiriša radi poneverbe 36,000 Din državnega denarja. Čiriš je bil oddan v zapore novonadskega sodišča.

Nesreča s močmarjem. V okolici Maribora se trgavec pridno nadaljuje. Po starih običajih morajo fantje na dan trgovat strojlati, da izženejo iz grozja kače, s katerimi v Slovenskih gorah strašijo otroke, da ne zbolijo pred trgovitvo sladkega grozja. Tudi Gašper Kajfar iz Kamnika je dne 10. okt. mislil, da mora izstreliti možnar v znamenje, da v vinogradi berejo. Spravil se je v neki graben in napolnil možnar s smotnikom. V zadnjem hipu pa se je ne nerodnemu fantu vžgal smodnik in z njegove levice sta sfrčala kazalec in palec, da je bila roka namaz čisto krvava. Hudo ga je posmodilo tudi po obrazu in mu ranilo usta. Fant se je takoj podal k rešilnemu oddelku, kjer so ga obvezali in prepeljali v bolnico.

Nevarna družina. — 50letna Ana Simončič ter njena dva sinova Jože in Alojzij so pred kratkim časom vplomili v stanovanje Ivana Lašiča v Stukih ter odnesli velike množine obleke, perila, čevljev in drugih vrednosti. Skupna škoda, ki jo je napravila triposlovna deteljska Lašiča znaša okrog 5000 Din. Po vplomu so vsi trije neznanomak pobegnili.

Lepa življa in nerazviti ljubavnik. — Mlada sarajevska šivilja Matilda Montiljo je vodila globoko in prvo dekliško ljubezen z lepim Rafkom iz Travnika. Lepa je bila kot kaplje prve pomladanske rose, toda siromašna. Svoj vsakdanji težki kruh si je služila s šivanjem po hišah in pri tem vedno mislila na skorajšnjo srečo, ko se ji izpolni edina in prva želja njezne ognjene mladosti: skupni dom z dragim Rafkom, ki ga ji je ljubček tolikrat obetal. Samo na to je mislila in sicer težko življenje ji je bilo zato, lahko in lepo.

O vsem tem je sanjala neprestano, dokler ni nastopila bridka prevara. Prišel je dan židovskega velikega posta in Lepa-Matilda je odšla v hladnem večeru na izprehod v dvored. Tu je srečala svojega ljubljeneza Rafka z drugim dekletom in obenem zvečala, da je tudi že zaročen. Mladenci je pač imela denar, ona pa ne. Sreča ji je okamenela od presenečenja in čutila je globoko, da za njo ni več sreče na svetu.

In v resnici so ob devetih zvečer slišali stanovalec hiše, v kateri je prebivala tudi ona, iz kleti čudne glasove. Poklicali so takoj policijo, ki je nato odprla vrata in našla lepo Matildo na mrtvih

tleh napol mrtvo in avljačo so v groznih mukah. Poleg nje je ležala steklenica, v kateri je bil poprel lizol. Prepeljali so jo sicer takoj v bolnico, a bilo je že prepozno. Že čez nekaj minut je izdihnila, za goroko neprestano o nezvestem svojem ljubljenezu, ki jo je prevzril in potem radi njene revščine zapustil.

MAZANILLO IN KAVALA. Z žalostnim srem naznanjam sorodnikom, znanec in prijateljem tužno vest, da je za vedno preminul moj ljubljeni soprog in oče

JAKOB KOVAČ.

Umrl je 18. oktobra, 1924 v bolnišnici v New Kensington, Pa. Pokojnik je bil doma v Medvodah, fara Preska na Gorenjskem, star sedaj 40 let. Pogreb se je vršil po civilnem obredu v New Kensington, Pa. Bil je član društva "Rudeča Budočnost" št. 472 S. N. P. J. na Harriarville, Pa., katerega člani so mu položili v zadnji pozdrav krasni venec na njegovo krsto in ga poropativno spremlili k zadnjemu pokopu, ter razni člani so dali na razpolago svoje avtomobile in s tem pripomogli pri pogrebu, za kar se vsem najlepše zahvalim. Lepa hvala bratu tajniku za ves njegov trud in poštrevovalnost, ter bratu predsedniku za gniljiv nagrobni govor ob odprti gomili mojega dragega soproga. Iskrena hvala sorodnikom iz Brownsville, Pa., za darovani venec in za udeležbo pri pogrebu in sicer: družini Kromar in Mrs. Kula. Hvala lokalni št. 3900 U. M. W. of A. Barking, Pa., ter družini Dernovšek iz Wick Haven, Pa., družini John Gorick iz Cheswicka, Pa., za cvetlice, venec in vdeležbo pri pogrebu. Hvala Mr. in Mrs. Martin Mikovič, ki so mi šli na roke, pomagali in me tolažili v uri žalostne nesreče. Moja iskrena hvala vsem skupaj, ki ste prišli od blizu in daleč, ter se pogreba vdeležili. Še enkrat lepo hvala članom društva, ki so tako lepo vredili pogreb mojemu ljubemu soprogu, ter žili od njegovega mrtvaškom odru. Tebi dragi nepozabljeni moj soprog in oče, želim, počivaj v miru in lahki bodi tebi ameriška svobodna zemlja. Žalujejo ostali: Marija Kovač, soproga. Frank, sin in Mary, hči. Vsi v Springdale, Pa.

ZAHTEVAM PREKLIC od rojaka Stefan Bajta, da preklic v časopisu vse neresnične govornice, ker z njimi spodbuja večni prepri pri moji družini, sicer je pa čas, da se to že štiri-letno prerekanje preneha in ustvari mir. Zahtevam, da se mi vrne moje pošteno ime, lepim in mirnim potom, drugače bom prisiljen nastopiti sodnijskim potom. Frank Stotich, 922 Arnolda Ave., Indianapolis, Ind. (Adv.)

Vseuč. prof. dr. Boris Zarnik:

O bojih v živalstvu.

(Dalje.)

Množina strupa, ki ga gad nar- enkrat izbrizga, je zelo majhna, komaj dvajseti del grama in strup sam na sebi je dokaj slab. Treba je le rano podvezati, izprati z manganovoprekislim kalijem ali klorovim kalijem in piti v obilici žgane, pa se ni bati zlega. (Zakaj vpliva žganje tako bla- godejno na zle posledice kačjega ugriza, še ni natančno pojasnjeno. Da otrova ne razkroji, vemo, kaj- ti kačji otrov ostane v alkohol- neizpremenjen. Najbrže pospešu- je alkohol izločevanje strupa v želodec. Jaki alkohol namreč sil- no razdrži želodčno sluznico, vsled tega se razkrije v njej žile in njih vejice, kar ima zopet za posledico, da se brže izločuje strup v želodec, kjer je seveda neškodljiv.)

Ugriz žlezoboznih kač, kobre in ščitarke, povzroča mnogo manj bolečin kakor otrov cevozobnih; to vsled obilnega živčnega strupa, nevrotoksina, ki ga nahajamo pri žlezoboznicah, dočim imajo cevo- zobnice te snovi zelo malo. Krat- ko po ugrizu je cela okolica rane popolnoma neobčutljiva, ko da bi bil vbrizgan kokaina. Kmalu je celo telo neobčutljivo, bolnika in poloti omotica in spanec, srčno utripanje mu počne pojmati in na- posled popolnoma omotičen izdahne. Če pa bolnik okreva, iz- gine po- goma v 1-2 dneh ne- občutljivost, brez posebnih zlih posledic se prebudi iz omotice in v kratkem je šil in zdrav.

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

"Nasprotno! Hotela sem vas celo prositi, da večerjate z nami! Tesno je sicer pri nas, pa saj smo si tako rekoč domači!"

Zdi se mi, da sem se do tega hipa le še ne- kako nadejal, ali se mi ne posreči, da se tega se- stanka tako izognem... No, deska, na kateri sem bil privezan, se je obrnila zdaj na to stran in vdano sem spremljal gospo proti njenemu do- mu...

Pri navadni petrolejki je služkinja priprav- ljala obed v še precej prostorni kuhinji, ko sva vstopila. V sobi zraven, naravnost natičeni s po- hištvom, je svetila na majhni mizici druga taka luč.

"Stana! Gospoda doktorja Košana sem pri- peljala!" je vzkliknila gospa tja v to sobo.

Na fotelju v kotu se je zganilo in počasi se je vravnala dekletova vitka postava.

"O, to je pa prijetno presenečenje!" je re- kla s šudno mirnim glasom in stopila bliže. Roka pa ji je vendar zelo drhtela, ko mi jo je dala.

Mati je razlagala, kje in kako sva se našla, ona je poslušala, kakor da jo zelo zanima. Nato se je takoj lotila, da pomaga materi pogrniti mi- zo. Da bi ji videl obraz, je bilo preveč temno.

"Poglejte, še električne razsvetljave nimamo tu zunaj!" je rekla. "Sicer pa sem se vsaj jaz že zelo privadila tem lešerbam. In skoraj, da mi je ta ponižna lučka še ljubša."

"Toda na zrak vendar pridno zahajate!" sem vprašal, le da nekaj rečem.

Mati jo je zatožila, da ne, in kako je vsaka beseda zaman.

"Eh, saj je tako vseeno!" je skomignila Sta- na.

"Pa ni res, gospodična!" sem rekel s pose- bnim poudarkom. "Prav sedaj, ko trka že pomlad na vrata..."

"Mama pravi, da mene trka luna!" se je na- ravnost veselo zasmejala.

"Pa te tudi!" se je razburila gospa. "In ravn- zato mi pojdeš kar z gospodom doktorjem! Kar se seboj naj te vzame! Tam gori je zdaj go- tovo že toplo in prijetno in tebi menda res ne manjka drugega, nego solnce in zrak!"

Čutil sem, da radi matere prav moram pri- trediti in jo naravnost povabiti s seboj. Toda glej — deska se je le zadela in ustavila. Kar nisem je mogel najti besede! Nekaj kakor silna groza pred tako odgovornostjo je težko legla name. Saj naj gre, naj me magari spremlja, samo jaz ne smem izreči te besede!

Ze sem se ustrašil, da poroče, čeprav navi- dezno le... šalo: No, zdaj vidiš, da me gospod doktor niti ne mara s seboj! Toda tudi ona je molčala. In ta molk se mi je zdel neznosno dolg.

"Pa pojdem no!" je izpregovorila nenado- ma. "Že da bo enkrat mir! Toda seveda moram prej kaj pripraviti!"

"Nič ni treba pripravljati, če pojdem za te- boj! Sam Bog mi je vdahnil to misel! Saj je do- volj, da je zagledala vas, ki ste od tam, pa je že vsa drugačna! No, če pa prav hočeš, ostani še do nedelje; ampak takoj v ponedeljek se mi spraviš! In vi, gospod doktor, jo za ušesa popeljete na prsto, če ne bo hotela sama, kaj ne da?"

"To pa drage volje!" sem se takoj prilago- dil. In še s kakim veseljem! Samo da nisem bil jaz kriv! Samo, da se je sama odločila! Menda sem res postal že popoln fatalist, torej popoln strahopetec, bolj morda celo: strahovidec!

In kakor da smo vsi prerajali, se je tudi ve- derja zvršila v najvedrejši veselosti. Ker smo gledališe že zamudili — in ni mi bilo niti žal, ker smo bili zdaj ubrani tako čisto na druge strune

Naj omenim tu še na kratko Calmettovo lečenje kačjega ugr- za; sicer je to že izven mej naše tvarine, pa gotovo bode zanimal cenjenega bralca ta krasni napre- dek prirodne vede. Načelo je isto kakor pri cepitju proti steklini ali davici. Calmette cepi konje s kačjim strupom, počeni s silno majhnimi množinami, ki jih konji brez opasnosti prenese; polagoma stopnjuje množino vcepljenega strupa bolj in bolj. Živalako telo se namreč počasi privadi na otrov, tako da prenese konj po par tednih že dvajset- kratno množino strupa, ki je dru- gim konjem smrtonosna in napo- sled, po 16 mesecih, celo dvesto- kratno množino. Vzrok tej pri- kazni je ta, da se stvarjajo v krvi polagoma snovi, takozvani anti- toksini, ki se vežejo s toksini v neškodljive spojine. Ko so konji dovolj nedovzetni za strup, jim pušča kri, iz katere dobavljajo si- rotko. Če vbrizgano živali ali človeku, ki ga je ukalala kača, 10-20 gramov te sirotke v žile, nima ugriz prav nobene zle po- sledice. Seveda je treba za otrov vsake kačje vrste druge sirotke; če smo cepili konja s strupom na- očkark, tedaj nas varuje njegova sirotka le proti posledicam ugriza naočarke. Vendar se je posreči- lo dobavljati tudi zdravilno sirot- ko zoper strup več različnih kač in sicer na ta način, da so cepili konja ob enem z več različnimi o- trovi. Slavni učenjak, ki je rešil že toliko tisoč ljudi gotove smrti, je izkusil po naključju sam na se- bi svoje odkritje. Nekoč se je pri- predmavanju, ko je kazal, kako od- zvezati naočarki strup, tako ne- previdno približal kači, da ga je

krepko ukalala. Calmette seže ta- koj po steklenici z zdravilno si- rotko, si jo vbrizga in nadaljuje ob ogromnem aplavzu svojih slu- sateljev hladnokrvno svoje pre- davanje. Ostal je popolnoma ne- poškodovan.

Pa strupen ni samo sok žlezo- strupnice, nego strupena je cela kača, vse tekočine njenega telesa delujejo otrovno, ako jih vbrizga- mo drugi živali. Pa ne samo ka- če z otrovnim organom, tudi ta- kozvane nestrupene kače, naša belouška in amokulja, imajo v krvi pa tudi v ustnem soku stru- peno snovi; pa ker se v prirodi nikdar ne prigodi, da bi se kri- take kače pomešala s krvjo druge živali, ta strupenost ne pride v poštev. Otrovnost belouške krvi je torej prikazen, ko za žival ni- ma nobenega pomena, lep primer, da je "smotrenost" žive prirode le navidezna.

Dasi so kače-strupnice usposo- bljene ugonabljati s svojim pogu- bonosnim orožjem tudi živali mnogo večje nego so one same, s- njih navadna hrana le manjše ži- vali, ki jih kače obvladujejo brez posebnega boja. Naš gad se hrani s mišmi in krti, tupatam iz- prazni ptičje gnezdo, pa tudi žab in krastač ne zaničuje. Te živali seveda takoj poginejo, če jih je zadel strupeni zob, le malo minut — in po njih je. Tudi jedilni list najhujših strupenic se ne razliku- je mnogo od gadovega: naočarka ceni v prvi vrsti razne večje ku- ščarje, žabe in manjše gladavce, za približek kako kokoš ali je- rebico, istotako tudi klopotača. Iz opazovanj Audubona vemo, da ume slednja zelo spretno loviti ve- verice.

— smo odšli val trije še v kavarno in preživeli lep, brezskrben večer.

"Vi znate čarati!" mi je pošepetala gospa, ko smo se oblačili. "Naravnost neverjetna izpre- memba!"

Uboga mama! Ubogi stari čarovnik že celo...

In zdaj za ponedeljek, ali torej le pričaku- jem. Na postajo da ne smem, ker ne vem, kdaj pride. Toda takoj potem se zglaši pri meni.

In šudno miren sem ves. Še ponavljam: naj se zgodi božja volja! a ne več v tistem pomenu kakor prej. Niš več ni groze v prsih pred bodo- nostjo, kvečjemu nekoliko plašne radovednosti. Oblake vidim izza gora, a ni, da morajo nositi to- čno in pogin...

Zakaj v tem se seveda ne varam, da se nekaj dogodi... In če pravim, da sem pripravljen na vse, sem pripravljen tudi na tisto, kar sem od kraja smatral za največje zlo...

Samo če bom mogel, če mi udje spet ne odr- vene...

Vsekakor je zdaj ona, ki jo čaka vse nade- ljevanje... Moje srce je vdano in se ne ustavlja več — vse drugo, pravim, mora izvršiti, dovršiti sama!... Naj pokaže, ali zna!... Če zna, pojdem z njo do konca...

Oj dekle, kako žalostno nalogo ti je naložila usoda: zapeljati starca!

Teško sem napisal ta stavek, zaradi nje tež- ko. Toda zapisati sem ga moral, da bom nekoč pozneje videl, kako mi je bilo ta dan...

XVI.

Moj Jakob pravi: "Prerano, prerano! Kaj pa še pride slana!" Toda če bi gospod Bog po- slušal Jakoba, bi najbrže čakali še vsaj mesec dni na pomlad. Potem bi se akualo vse to, kar po- trebujemo za zimo, ob prav beasem solne in ne- kaj dežju vmes najpomneje do sredi oktobra in bi že spet lahko začeli z zimo.

Toda gospod Bog mora misliti tudi na tiste, ki si jih je ustvaril tu spodaj bolj za veselje nego za korist in ki molijo in hvalijo manj z ustnie- mi, nego s svojimi evetočimi srci in evetočimi oči. In misli celo na takega ubogega starca, ki mu je to solnce in ena njegovih živih evetic vzbudi- la v srcu novo pomlad...

"Hej, z dovoljenjem, brate! Povej, kako da ti je zdaj neprestano na jeziku ta "starost"? Po- glej prve strani teh zapiskov, kako si se besede naravnost ogibal in bal! In vendar ti je bilo ta- krat lahko precej vseeno, dočim danes — — —"

Ah ne, je že prav: takrat je morala mladost v meni opominjati starost, naj se ne sili preveč v osredje — danes mora karati starost mladost! Ker je je preveč, ker je je le preveč in bi lahko pozabila, kje se je zbudila, kam se naselila...

A s tem in o tem tudi dovolj! Samo toliko, da smo vsadili med to evetjo križ, nagrobni spome- nik!... In že dalje spet! Zakaj preveč bridko je zdaj postajati ob njem...

Stana je namreč našla in je bila tu.

Pa kako je prišla! Vedra in vesela, kakor to solnce tam zunaj! In v hipu mi je padla s pra- vsa tista teža, ki sem jo začutil, čim se je pri- kazala spodaj v dolini.

"Evo me!" je vzkliknila, ko je privihrala na verando. "In vse prerajane, vse prenovljeno! Ah že, ko sem zagledala to drago dolinico! In moja lepa soba — kar šunelo je solnce skozi široka od- prta balkonska vrata! In zdaj sem še to gori na najlepšem gričku in pri najbolj slatem človeku tega sveta! Čujte, ljubi stricček, papaček, srček ali kakor že hočete — ali si bova sedaj najbolj odkritosrečno prijatelja na tem svetu, najbolj to- pla, najbolj iskrena, brez sence, brez pege, kakor to solnce tam zunaj! Ko se imava vendar prav gotovo tako rada! Vi mene in jaz vas! Recite da, da hočete, pa ne bo bolj srečnega dekleta tisoč ur hoda!"

(Dalje prihodnjič.)

Že dolgo je znano, da mnogo živali ne pobegne, ako se jim bli- ža kača, nego ostanejo okamenele na svojem mestu, ne da bi treni- le, kot da so zašarane. To je že- lo povod mnenju, da imajo kače neko tajinstveno moč, "strupen diš", ali pa da "hipnotizirajo" plen s svojim srepim pogledom. Kakor pokazujejo natančna opa- zovanja, ni na stvari ničesar ču- dežnega. Veliko živali namreč ne pozna kač kot sovražnik jim bi- tij. Ako se kača brzo giblje, pač beže kakor pred vsemi hitro pre- mikajočimi se predmeti; če pa se jim bliža kača počasi, nimajo no- benega strahu pred njo, njih na- gon nima za kačo nikake reakcije, temveč le radovedno ogledujejo nenavadno prikazen; aličeno ka- kor se tudi ptič ne vstraši palice, ako mu jo pomoliš prav počasi, nego jo mirno motri. Le opice po- znajo kače dobro ter beže, če jih le od daleč ugledajo. Da nimajo gladavci nobenega strahu pred kačami, nam kažejo poskusi. De- li so h klopotači veliko podgano. Klopotača zvitja v svitek je zvrz- nala glavo in mrklo gledala pri- tepenko, grozeče klopotačoj s svo- jim repom. Pa podgana se ni bri- gala za grde poglede, nego je po- čela ogledovati svojega nasprotni- ka sredi telesa, ter zagrizla veliko luknjo vanj, da je poginil! Isto- tako so opazovali, da so tri miši, ki so jih zaprli med okno h gadu, tega ogledale in do kosti razgriz- le. Da se kače v teh slučajih niso znale braniti, je pač tako razlaga- ti, da so njih duševne zmognosti na silno nizki stopnji in so prilag- ojeni njih nagoni le prilikam, kakor jih nudi prosta priroda.

Pa tudi v prirodi imajo kače- strupenice nasprotnike, kateri so jim kos. Srditi boji so posled- ice tega razmerja, boji v katerih so kače več ali manj v obrambi in kaj lahko podležejo kljub svojo- mu toli opasnemu orožju.

Razne ptice-ujede se dokaj ra- de lotijo kač. Kot obramba jim služi pri napadih na kače njihovo perje, s katerim prestrezajo ugriz- ze, ali pa se dvigajo v zrak, da se ognejo strupenim zobem. Z raz- no golaznijo, v prvi vrsti pa s ka- čami, se brani orel-kačar (cir- caetus galliens), kanji podobna ujeda, ki se v poletnem času tudi v naših krajih mudi; prezimuje namreč v severni Afriki. Če se vrže na kačo, jo zgrabi takoj i- glavo in je ne izpusti, naj se še tako zvija; pa če tudi ne prime kače na pravem mestu, mu gola- zen vendar ne more mnogo škodi- ti, ker je perje tako gosto, da ga dobro čuva pred strupniki. Tudi za kragulja (astur palumbarius) je ugotovljeno, da si rad privoči ga- da ali modrasa. V bližini Mo- nakovega so opazovali tak boj. Na planoti blizu male šume se je solnčil gad. Naenkrat se blisko- ma gupsti nanj iz višine kragulj. Gad vzpne takoj glavo proti nje- mu in mu pokaže zobe. Kragulj se brzo dvigne, da se mu izogne. Med tem jo hoče gad pobrisati v bližnjo šumo. Kragulj pa se hi- tro zopet vrže na bežečega gada, ga zagrabi a kremplji za rep in poleti z njim v zrak. Zibajoč se semtertje akua gad z glavo do- sedi svojega nasprotnika, da ga ukolje, toda ta ga brž izpusti, da pade v globoko. Gad, ki se je potolkel se zvije v svitek, a ima

še toliko moči, da dvigne glavo in se postavi v bran, ko se mu kra- gulj zopet približa. S svojimi pe- rotmi ga poskuša kragulj pobiti, pa se mu ne posreči. Naenkrat pa čine ujeda od strani urno s- kljunom proti glavi strupnice, ki takoj na to smrtno zadeta tleske- po tleh. V naslednjem trenutku že drži kragulj glavo v kljunu, jo stare ter se dvigne nato s plenom pod oblake.

Malodane izključno s kačami se živi ujeda iz tropične Afrike, dol- gonogi jastrebo-perjaničar (gypo- granus serpentarius). Ta šudna ptica je žerjavove velikosti, ima- slično dolge krake, toda oborože- na s krepkimi kremplji, telo pa je prave ujede; raz glavo mu štrle- nalik grivi dolga peresa, zato ga nemški zovejo "sekretar", ker spominja na pisarja, ki si je zatak- nil pisalno pero na uho. Ta pti- ca se z neverjetno spretnostjo na- valjuje na vsakovrstne kače. Ver- reaux zelo živo popisuje boj pe- rjaničarja s ščitarko. Začne boj s tem, da se ptiču nasopri perja- nica. Divje se vrže na kačo ter jo brzo česne s svojimi kremplji.

(Dalje prihodnjič.)

Ali veš, kaj trpi veliko število slovenskih delavcev v Ameriki vsled spolnih bolezni, ki so posledica občebovanja s vlačugami? Ako ne veš, naroči si knjigo "Zaje- dalci", katero dobiš pri Književni matici S. N. P. J.

Slabotni, nervozni, bolehnii ljudje bi mogli čitat to.

Spolno je bilo dokazano od tisočev bo- lehnih, strupenih, nervoznih, izpranih in bol- lehnih ljudi, da ni zdravila, ki bi jim dalo tako hitro odzgod ali boljše zdravje kot Nuga-Tona.

Kadar se počutite slabo in ne morete jesti ali spati, ste utrujeni in izmučeni, v- jutro in so vam slabi napeti; kadar vam je želodec pokvarjen, imate umazan je- stih slab okus v ustih, tedaj bi morali vzeti Nuga-Tona dela študije pri vseh takih slu- čajih. Zakaj? Zato ker je znanstven gra- ditelj krvi in živcev. Čudovito je kako hitro povrne živahnost in moč izmučenim živcem in mišicam. Zelo hitro odloči kri, močnej- umirjane živce in ne jako škodljiv nad- poveča moč vseh celic.

Nuga-Tone se prodaja v absolutno zaslu- ževanju, ako itega jemljete par dni po navodilih in nista zadovoljni s rezultatom, da lahko vrnete ostalo, kjer ste kupili in da vam, trgovcu, razpoložite povrne vaš denar. Če se ne počutite dobro, tedaj je valja do- mest, da poskusite Nuga-Tona, ker gubiti nimate ničesar.

Priporočamo, jemljeno in na prodaj v vsi- lekarnah. (Adv.)

DA SKUHAŠ DOBRO PI- VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in naj- najej.

Greccertjam, sladničarjem in v pre- dajalne šolninske dame primeren po- put pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

ITALIJANSKE HARMONIKE

Mi izdelujemo in importiramo vseh vrst ročno delane ITALIJANSKE HARMONIKE

najboljšega izdelka sveta. Desetletno iz- stvo. Naša cena je nižja od drugih izdelo- valcev. Zastonj navodila kako se igra našim harmonikam. Pišite po BREZPLAČNI cenik.

RUATTA SEBENELLI & CO., 617 Blue Island Ave., Dept. 79, Chicago, Ill.

KLOBASE

take kot si jih more srce požele- ti. Te klobase so sedaj boljše kot še kdaj prej, so prava delikatesa, kateri ni para, čim več jih pojeste, tem bolj se vam dopadajo, vsaj tako tr- dijo in mi pišemo moji tisočeri odje- malci križem Amerike.

Cena 35 cent. Pošljem od 5 fun- tov naprej. Poštnina plačana ako je denar poslan s naročnino. Po C. O. D. ali poštnem povzetju pa vsak sam plača poštnino. Pišite in pošljite naročilo na:

Joseph Leskovar, 610 - 14th Street, Racine, Wis.

Božič

se približuje in vsak, ki se spomi svojih roditeljev, otrok, žene in prijateljev, naj se potrdi poslati jim

DARILO

za veliki praznik.

Jaz pošiljam denar v Jugo- slavijo hitro, ter varno in is- plačam.

DINARJIN ali v DOLARJIN Pišite po cenik.

EMIL KISS BANKIR

133-2nd Av., New York, N. Y. Prodajam "Sifkarta" Na vloge plačam 4% obrestil! Javni notarski urad!

Ako ste se odločili

obiskati staro domovino in dospeti tja za BOŽIČNE PRAZ- treba je, da si že sedaj nabavite potni list in druge potreb- ne, da boste pravočasno pripravljeni za odhod.

Za vsa navodila glede potovanja v domovino in pov- Ameriko obrnite se na nas, kjer jih dobite brezplačno.

Mi zastopamo vse prekmorske parobrodne pro- Vse bančne posle izvršujemo brzo, točno in zanesl-

FRANK SAKSER STATE B 82 Cortlandt St. New York

VAŠI POSLI — NAŠI POSLI.

Kadar pošiljate denar v stari kraj, bodisi v dinarjih, li- kronah, ali dolarjih, skrbite, da bode Vaši posli —

KADAR pošiljate v stari kraj, ali kateri od Vaših znane- boljše, da se obrnete na nas in Vaša skrb za vsi- listine in za udoben potovanje bo — naša skrb.

Kadar ste namenjeni dobiti kako denar in stavega kraja- celj zavezo nam in Vaše delo bo — naša delo.

Kadar vam je treba kako denar na stari kraj, ali kadar drug posel s stariim krajem, na poslabite se obrniti Vaše opravilo bo — naše opravilo.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & ČESARK, 70 — 9th Avenue, New York

Bolečine

bodisi revmatične, nevra- gične ali krči hitro olaj- te, če rabite

SEVERA'S GOTHARDOL

Izvrstno lokalno sredstvo za hrbtno hromost, ok- relost in otrplost miš- mejte ga vedno pri roki

Cena 50 ali 60 centov.

Zahtevajte pri svojem lekaru

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

RADA BI IZVEDELA

za Matt in Heleno Novak, nahajata nekje v Detroitu. Ona je pisala, pa nam ni da slova in ne vemo kam od- Poprej sta bivala v Oklahom- po prosiva, da se nam pri- ako bosta čitala ta oglas, ki, ki vejo za njihovo nalo- nam istega sporoče za kar- hvaležna. Ignac in Terezija Box 91, Imperial, Pa. (Adv.)

KLOBAS

Pitanih prasecev mesa in p- dišavami, prekajene s "Hic- lesom se prištevajo, že od ča- srov izvrstnim prizrkikom- sei, popolnost pravih dišav, nja in vsa priprava, mi- zmognost in priliko ponudi- činstvu najboljše vrste k- Namenjenogov oglasa in pr- čati, temveč dati priliko l- pokusiti dobre klobase. Če- funt je 35c, poštnina po- Pošljite naročila na: An- pold, P. O. Naylor, Mo. (A)

Zopet nove Slovenske tor plošče. Vse po

- 77280 Vseeli drugi polka.
- 77422 Deset zapovedi za dek- Neda in Pavel, Smelost monika.
- 77423 Gorenski valček, harmonika, Nešek Škoti, harmonika.
- 77490 Valček, iz. Hude mo- N. York.
- 77491 Mariška valček, Weber Glasbeni valček, Weber.
- 77492 Strojčeva ljubica, kotič O Isabella valček, Narodni.
- 77507 Kavalerijska korčadica, Holtschacker korčadica, V divni dolini, polka.
- 77508 Krasna Mariška, valček, Dand.
- 77509 Bred Made polka, Čokli.
- 77511 Sešal sam si, polka K. Slovenec Slovenec, polka.

Prave glasne Victrole v- mo od \$22.50 do \$480.00 nom ali brez harma.

Za poštnina pošljite 25- nlike zastoj.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh